

Upphandlingsenheten

FAQ-10 vanliga frågor om upphandling

1. Närproducerat

Fråga: Varför kan inte kommunen bara köpa närproducerade livsmedel till våra skolor och äldreboenden?

Svar: Kommunen får inte gynna lokala företag på ett sådant sätt att någon annan leverantör inom EU-området diskrimineras eller inte behandlas lika. Den fria rörligheten inom EU och Lagen om offentlig upphandling styr hur upphandlingar får göras.

Detta innebär att leverantörer "långt bort" inte får missgynnas och att kommunen inte har laglig rätt att t.ex. ställa krav på närproducerade råvaror för matlagning. Kommunen kan dock skapa goda förutsättningar för lokala och mindre företag genom att utforma förfrågningsunderlaget så att fler kan lägga anbud.

Kommunen vill också att lokala producenter inom kommunen ska kunna växa genom att kunna leverera till andra kommuner än bara Nyköping så frågan är inte helt enkel.

I praktiken har en lokal leverantörer oftast en fördel i och med att transportererna är mindre kostnadskrävande än för en producent som finns långt bort.

2. Ramavtal

Fråga: Vad menas med ett ramavtal?

Svar: Ett ramavtal är ett avtal där man har kommit överens om vad som gäller, pris, leveransvillkor m.m. när kommunen beställer. Ibland kallas ramavtal också för "Avropsavtal" men det är i princip samma sak. Kommunen har ramavtal för beställningar av sådant som förekommer ofta t.ex. kontorsutrustning, datorer, underhålls-/fastighetstjänster, vissa konsulter m.m.

3. Lagen om offentlig upphandling (LOU)

Fråga: Måste kommunen alltid följa LOU, det finns väl vissa beloppsgränser där ni inom kommunen kan köpa av vem ni vill?

Svar: Nej, LOU gäller alltid och oavsett belopp såvida vi köper en vara eller tjänst av en extern leverantör. Kommunen såväl som övriga svenska myndigheter som följer LOU har en beloppsgräns varor och tjänster av samma slag på max 287 000,- SEK/år, som innebär att vi inte behöver annonsera ut upphandlingen (s.k. Direktupphandling).

I Kommunens Upphandlingspolicy och Riktlinjer finns tydliga anvisningar om affärsmässighet och beaktande av befintlig konkurrens i samband med Direktupphandling. Att enbart tillfråga en leverantör är inte i enlighet med Upphandlingspolicyn såvida det inte finns särskilda skäl. Direktupphandlingar över ½ basbelopp ska också dokumenteras och diarieföras.

4. Publicering av upphandlingar

Fråga: Hur hittar man kommunens upphandlingar?

Svar: Alla upphandlingar som inte är s.k. direktupphandlingar publiceras på kommunens hemsida www.nykoping.se. Man klickar på rubriken "Upphandling" och sedan kommer man till vår annonsdatabas OPIC. Där finns alla våra upphandlingar och dokument. Man måste registrera sig med e-post för att kunna hämta ut förfrågningsunderlag och för att man även ska kunna få del av ev. kompletteringar som skickas ut.

Vill man med automatik ha alla offentliga upphandlingar inom en viss bransch/inom ett visst geografiskt område så kan man abonnera på denna tjänst via t.ex. OPIC, eller Allego. Annars så måste man själv bevaka detta via kommunens hemsida.

5. Hjälp med upphandlingar

Fråga: Vi tycker att det verkar krångligt att lämna anbud, kan vi få hjälp av någon på kommunen?

Svar: Upphandlingsenheten håller årliga upphandlingsseminarier arrangerade av enheten för Näringsliv och Tillväxt. På seminariet går vi igenom hela upphandlingsprocessen och hur man ska kunna bli leverantör till kommunen. Dessa seminarier är helt gratis och syftar till att fler företag ska kunna lämna anbud och då inte bara till vår kommun. Offentlig upphandling representerar totalt sett en jättemarknad på 500 miljarder enbart i Sverige.

Kommunen kan dock inte vara utbildningskonsulter eller hjälpa till med att utforma anbud vid en specifik upphandling. Det går alltid att ställa frågor i samband med en upphandling om något skulle vara oklart eller svårbegripligt.

Vår målsättning är att vi ska underlätta anbudsgivning så långt möjligt genom att använda ett obyråkratiskt språk, inte begära in fler uppgifter än vad som krävs samt att ha enkla checklistor så att leverantören inte missar något.

6. Ideella föreningar

Fråga: När kommunen får hjälp av ideella föreningar måste sådant upphandlas?

Svar: Kommunen och hela samhället har mycket stor nytta av det goda och viktiga arbete som utförs av fristående ideella föreningar/frivilligorganisationer. Kommunen anser också att det ideella arbetet är ett mycket viktigt komplement till kommunens verksamhet. Ideella föreningar kan också söka föreningsbidrag och erhålla sådant om kommunen anser att verksamheten har ett bra syfte och som gynnar kommuninvånarna. Kommunen kan m.a.o. stödja en förening men kommunen kan och ska heller inte ställa specifika krav på hur verksamheten i en fristående förening ska utföras.

Upphandling ska dock ske; Såvida kommunen har ett uppdragsliknande förhållande (t.ex. ställer krav på hur uppdraget ska utföras) och där kommunen ersätter en frivilligorganisation för en utförd prestation eller om initiativet till uppdraget tagits av kommunen.

En upphandlad "entreprenör" med ideell verksamhet kan också söka om föreningsbidrag. Det måste dock finnas en rågång och tydlighet så att bidraget verkligen går till föreningens ideella verksamhet. Ett krav på en sådan entreprenör/näringsidkare kan t.ex. vara en regelbunden redovisning om hur bidraget används.

Ett föreningsbidrag som används i en förenings kommersiella verksamhet snedvrider konkurrensen.

7. Tjänstekoncession

Fråga: Vad är en "Tjänstekoncession"?

Svar: Om kommunen uppdrar åt entreprenör att t.ex. bedriva verksamhet av något slag i kommunens lokaler och entreprenören tar betalt för tjänsten av besökarna i t.ex. en badanläggning och där driften av badanläggningen sker på entreprenörens egen risk, då kallas det för en "Tjänstekoncession". Det är m.a.o. inte kommunen som köper tjänsten utan huvuddelen av intäkterna kommer från allmänheten.

Kommunen kan bidra med lokaler, belysning, värme m.m. som betingar ett visst värde men huvuddelen av entreprenörens omsättning och risk står han själv för i en tjänstekoncession. En av de vanligaste upphandlade tjänstekoncessionerna är driften av parkeringsplatser, där kommunen tillhandahåller parkeringsplatsen och P-automater och där en upphandlad entreprenören själv bestämmer om avgifter, skötsel m.m.

En tjänstekoncession omfattas inte av upphandlingslagstiftningen, men vid valet av entreprenör gäller de grundläggande principerna om likabehandling och ickediskriminering.

Exempel på kommunens tjänstekoncessioner:

- Hjortensbergsbadet
- Pausserveringen på Culturum och Nyköpings Teater
- Teater på Borggården Nyköpingshus
- Massåtervinning på Björshult
- Uppförande och skötsel av informationsskyltar vid infarter

8. Lägsta pris

Fråga: Måste kommunen alltid köpa det som är billigast?

Svar: Nej, det finns inget sådant krav att alltid köpa det som är billigast. Kommunen kan också välja att köpa en vara eller tjänst som är den "ekonomiskt mest fördelaktiga" där vissa saker då ska utvärderas vid sidan av priset.

Kommunen måste dock vara tydlig i förfrågningsunderlaget med vad som ska utvärderas och hur en utvärdering kommer att gå till. Förfrågningsunderlaget måste vara så tydligt att en anbudsgivare ska kunna förstå hur hans anbud kommer att utvärderas.

Fråga: Blir det inte dålig kvalitet om man bara köper på lägsta pris?

Svar: När det gäller att upphandla till "lägsta pris" så förknippas detta ibland felaktigt med att också innebära "lägsta kvalitet".

Kvaliteten på det som ska upphandlas bestäms helt av de kvalitetskrav som finns i upphandlingsunderlaget. Det går alltså att upphandla högsta kvalitet till lägsta pris.

9. Felaktigheter

Fråga: Om man anser att något är fel i förfrågningsunderlaget eller att man tycker att utvärderingen har gått till på fel sätt, vad ska man göra då?

Svar: Man ska alltid kontakta Upphandlingsenheten via den angivna kontaktpersonen och framföra synpunkter om man anser att det är något som inte stämmer. Det är viktigt att detta görs utan dröjsmål till den kontaktperson som alltid finns angiven. Skulle något vara fel så är vi angelägna om att rätta till detta så fort som möjligt. En leverantör har alltid den möjligheten att få saken prövad av Förvaltningsrätten under en upphandlingsprocess, men för att undvika onödiga kostnader och tidsspillan på flera månader så rekommenderar vi att man först tar kontakt med Upphandlingsenheten, så kommunen ges en möjlighet att rätta till eventuella felaktigheter eller brister.

10. Krav

Fråga: Kan kommunen ställa vilka krav som helst i en upphandling? Vi är ett litet nyetablerat företag som har produkter som vi tror skulle kunna passa kommunen.

Svar: Krav som ställs i en upphandling kan delas in i två delar: 1. Krav på leverantören och: 2. Krav på det som ska levereras. Alla krav som ställs i en upphandling ska vara proportionerliga. Det innebär att vi inte ska ställa högre krav än vad som är befogat, med hänsyn till det som ska upphandlas.

T.ex. så kan det i vissa fall vara befogat att kräva att leverantören ska ha flerårig erfarenhet och krav på referensuppdrag. Är man då ny på marknaden så kan sådana krav vara konkurrensbegränsande, men det behöver inte vara något fel för den skull.

Det är viktigt att kontakta Upphandlingsenheten om man anser att några av våra krav är orimliga eller oproportionerliga.

I kommunens Upphandlingspolicy finns följande text: *"Kommunen ska verka för att små och medelstora företag ska kunna delta i upphandlingar på ett rättvist sätt, i syfte att underlätta och vidmakthålla sund konkurrens"*.

Generellt så kan man säga att stora företag tycker att vi ibland ställer för låga krav och att småföretagare tycker att vi ibland ställer för höga krav.